

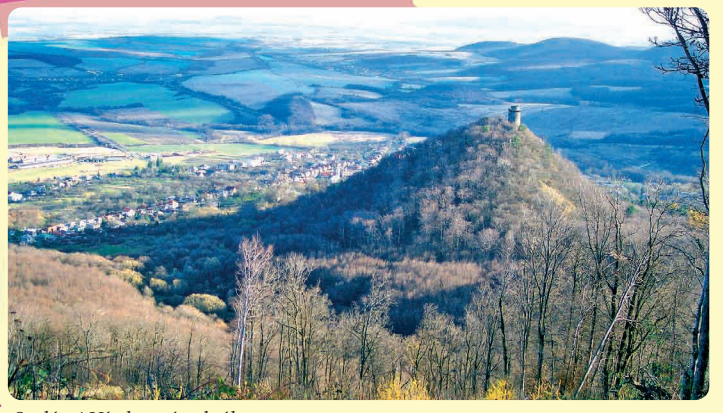
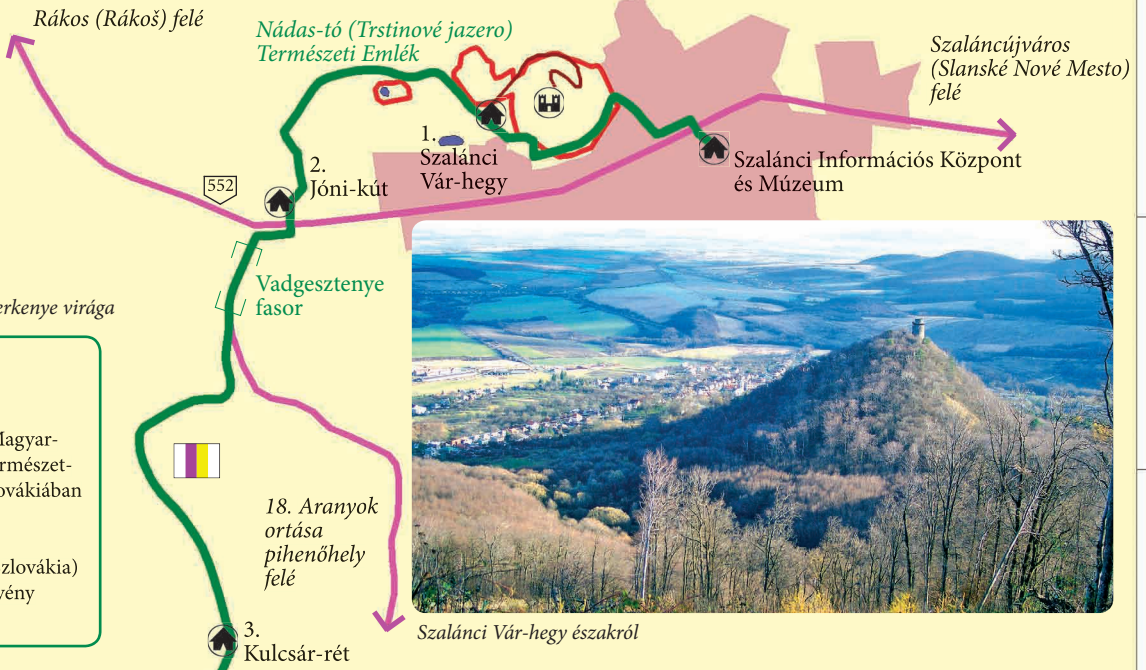

Házi berkenye virága

Jelmagyarázat:

- pihenőhely
- tanösvény
- fokozottan védett területek Magyarországon, illetve a nemzeti természetvédelmi oltalom területei Szlovákiában
- aszfaltút
- stabilizált út, földút
- országhatár (Magyarország-Szlovákia)
- Nagy-Milic Natúrpark tanösvény és túraútvonal hálózat

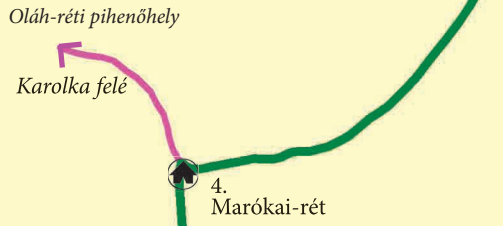
Szalánci Vár-hegy északról

Oláh-réti pihenőhely

A Bodó-rétre kiérve az országos kék jelzést követi a Lászlótanyára vezető aszfaltút mentén. Lászlótanya előtt a kék jelzéssel a Nagy-Milic fele tér le, majd Lászlótanyát keletről megkerülve az Oláh-réti ház közelében ér ki az erdészeti útra. Itt is a Szt. Erzsébet úttal közösen halad a Marócai rét (4) pihenőhelyig. Az Oláh-rét fokozottan védett terület a magyar oldalon. Az Oláh rét szlovák oldalán (Vlašské lúky) szintén áthalad, mely utóbbi fás legelő, irtásterület.

A tanösvény a Maróka (Marocká hola) Természeti Rezervátumot érinti, majd a Marócai-rét fele halad. A Marócai réttől aszfaltos úton halad a Kulcsár-réti pihenőig (3). A köztűt előtt utunkat vadgesztenye fasor szegélyezi, az 552-es főúton áthaladva a Jóni kútnál áll meg, majd a Nádas-tó (Trstinové jazero) Természeti Emlék felső tava mellett elhaladva a Szalánc vára alatti 1. pihenőhöz ér, ahonnan jelzett turistaút visz a Vár-hegyre, illetve a Szalánci Vár-hegy (Slanský hradný vrch) Természeti Rezervátum is megtekinthető. A tanösvény végpontja a szalánci (Slanec) Infocentrum és Falumúzeum.

Karolka felé

4. Marócai-rét

Korall gomba

Nádas-tó

Szibériai nőszirm a zempléni irtásrétek védett növénye

Drahos-rét fokozottan védett terület

20. Bodó-rét

21. Hideg-kút

Bodó-rét

BODÓ-RÉT ÉS MARÓKAI TANÖSVÉNY

Hossza: 17.069 m
Legnagyobb szintkülönbség: 377 m

Az ökoturisztikai fejlesztési program alapja a 2003-ban megalapított Nagy-Milic Natúrpark 2004. évi kialakítási terve.

Az ökoturisztikai fejlesztési program alapja a 2003-ban megalapított Nagy-Milic Natúrpark 2004. évi kialakítási terve.

5. Nyerges-hegyi Pihenőhely felé

Kis-Milic (Malý Milič - SK) Nemzeti Természeti Rezervátum

Milici-szikla (Miličská skala) Természeti Emlék

Tervezett kilátó

Nagy-Milic (Veľký Milič - SK) Nemzeti Természeti Rezervátum

Kis Izra (Malá Izra) Természeti Rezervátum

Izra-tó

Maróka (Marocká hola) Természeti Rezervátum

Vaddisznó

Szőlő-hegyi rakodó

Felső csemetekert

Nagyfej-patak

10. Füzéri vár parkoló

Vár-forrás

Füzéri Vár-hegy és környéke fokozottan védett terület

11. Nagy-Milic Natúrpark Látogatóközpont és Várgondnokság

A tanösvény kezdőpontja a füzéri Várgondnokság és Látogatóközpont, ahonnan a tanösvény a Vár-parkoló irányába halad a füzéri Vár-hegy és környéke fokozottan védett terület mellett. A Vár parkolótól a Kanda-bérc, Hideg-forrás irányába ágazik le. Állomásai: Felső-csemetekert, Szőlőhegyi rakodó, Felsőmalmi erdőszlak, Kanda-bérc, Hideg-kút majd Bodó-rét. A felsőmalmi erdőszlak után a kék kereszt túraútvonalal és a Szt. Erzsébet úttal azonos nyomvonalon halad.

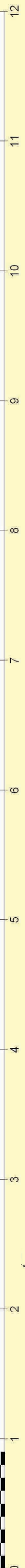

Az erdő munkánk öröksége!

ÉSZAKERDŐ Zrt.

LESY SR s.p.a. Lesnácka organizácia

A tanösvény leírása:

A Bodó-rét – Maróka tanösvény Füzér belterületét elhagyva a **füzéri Vár-hegy** már messziről feltűnő, környezetéből mágyanosan kiemelkedő vulkánikus képződménye mellett halad. A meredek hegyoldal felső harmada az a dácit tömb, amely a déli, a délnyugati és az északnyugati oldalon szinte függőleges sziklafalat alkotva természetes védvonalat képez a várepítéshez helyet adó hegytető körül. Egyedül az északkeletről csatlakozó nyereg szelidebb domborzati viszonyai kínálnak kedvezőbb megközelítési lehetőséget a „Párkányba” felvezető út, innen pedig a sziklába vágott lépcső révén.

A Vár-hegy és vár a bronzkor óta lakott terület. Az emberi hatás a középkorban illetve az újkorban is folyamatos. Az 1620-as inventáriumban vadaskertet, az 1667. évi urbáriumban halastavat is felsorolnak a várjai objektumok között. A vadaskert a Vár-hegy északi oldalán lehetett, a halastóknak ma már nyoma sincsen. Utunk gyertyános kocsánytalan tölgyes társulásban vezet tovább, amelyben madárcaeresznye, kislevelű hárs elegyedik, helyenként gyertyánegyes szubmontán bükkös folttal. A külső részen egykori szalagparcellás művelés emlékei is megfigyelhetők.

A Felső-csemetekert egy régi körtranykos csemetekert továbbfejlesztése. Az ún. „Szőlő-hegyi-rakodó” fölötti ma kopár, lassan visszaerdősülő terület. A középkortól a filoxéra vész megjelenéteig e területen is szőlőtermelés folyt.

A Nagyfej-patakon áthaladva egykor lakott erdész-ház mellett vezet az utunk. Az erdészház mellett működött egykor a patak vizére alapozott fűrészmalom, vagy felső malom.

Kiérve a Kanda-bérc alatti rétre megfigyelhető a Kővecses-hegy sziklafolyásos képződménye. A vulkáni képződményekből ugyanis a külső erők hatására változatos kiformák alakultak ki.

Vár-Forrás

10. Füzéri vár parkoló
Légzés a füzéri vár felé

Foltos szalamandra

Tarajos gőte

Királyvargánya

19. Oláh-rét

Virágzó vadkörtefa a Bodó-réten

A legjellegzetesebbek a jégkorszakok során fagy okozta aprózódással kialakult periglaciális formák. Legszébbek a fagy egyengette falak, törmeléktagarók, köfolyások, kötengerek stb. Az 500 m-nél magasabb térszinteken alakultak ki, ahol erősebb volt a fagyhatás.

Értékes fás legelők is szegélyezik utunkat, ahol a legelető, karámos állattartás jó példája látható. Utunk a Kanda-bérci erdeiényő erdőtelepítés mellett vezet el. A mesterségesen telepített fenyőállományban észrevehetőek a megindult szukcessziós folyamatok: egyes lombos fajok, mint hársak, fényigenyes madárcaeresznye telepednek meg a fenyő alatt. A **Hideg-forrás** (21 sz.) ismert pihenőhely, több dűlőút találkozási pontja is.

A hegyi rétek kezelt, még természetserű állományaira (pl. Drahos-rét, Bodó-rét) jellemzőek a montán réti fajok megléte (pl. réti kardvirág, tárnicsok, szibériai nőszirm). A **Bodó-rét** egy közephegységi irtásrét. Jelenlős része nyarra kiszáradó kékperjes láprét (jellemzően az aszfaltút alatti részen láthatóak kékperjes, zsombékos részek), másik része mezofil hegyi rét. A növényzet mellett lepkefaunája különleges. Két védett boglárfakalpeke faj előfordulása jellemző, mely az életformák egymásra épülését jól jellemzi.

A naturparki tájgazdálkodás és a természeti értékek védelmének az a feladata, hogy ezeket az egykori tájhasználatokat fenntartsa, és így járuljon hozzá – a korábbi, történeti gazdálkodáshoz köthető – természeti értékek megőrzéséhez. Ennek alapvető feltétele a helyi társadalom bevonása és a partneri viszony kialakítása. Célnk, hogy naturparki együttműködés keretében adjunk példát és mintát a fenntartható tájhasználatok terén.

Legeltető állattartás

Szürke szarvasmarha

A Bodó-rétet keresztülszelő aszfaltút építése a XIX. században kezdődött. Az 1890-es években megépítettek a Torok-Lászlótányai utat, ami a kastély felépítése után „koállappal bíró kavicsolt út” lett.

Az 1870-es évek súlyos gazdasági válságát követő fellendülés idején megépült a Hrabó-Drahos földút is.

A későbbiekben aszfalt burkolatúvá a Hrabó-Drahos szakasz, illetve a Bodó-rét-Lászlótánya szakaszok kerültek. 20. szz. pihenőhely érintésével folytathatjuk utunkat az Oláh-rét irányába.

A Lászlótánya megkerülésével érhető el a magyar oldalon található **19. pihenőhely, az Oláh-rét** sarkában. A rendszeres kaszálás idején jellemzően igen gazdag volt a Lászlótánya fölötti irtásrétek, így az **Oláh-rét fokozottan védett terület** élővilága is. A történelmi tájgazdálkodási gyakorlatban ezeket a réteket rendszeresen július első felében kaszálták, azaz a lakosság művelte azokat. Az Oláh-rét (Vlászke lúky) szlovák oldala egykori fás legelő, kaszálóterület. Idős kocsánytalan tölgyek és vadgyümölcsök, így vadkörte hagyszálfákkal szintén tetűzdel. A legelő-erdőknek, fás legelőknek főként tájképi változatosságot fokozó hatása van, illetve néhány unikális faj populációinak fenntartásában van szerepe. Használat hiányában a fák alatt és magzórási körzetükben megindul a felújulás, az idős fák körül fiatalos mozaikok alakulnak ki, majd a folyamat a mozaikok összeződéséhez, beerdősüléséhez vezet. A beerdősülési szukcessziót sok esetben a cserjefelverődéses, bokros-cserjés szukcesszió előzi meg.

Utunkat a **Maróka (Marocká hola) Természeti Rezervátumban** folytatjuk. A terület a Szalánci-hegység déli nyulványán található, 610-805 méteres magasságban, mintegy 64 ha-os kiterjedéssel a Száraz-hegy, ill. Szár-hegy (Suchá hora) nyugati lejtőin. Nagy részén fennmaradt a körrissel elegyes bükkös erdőtürsulás. A terület északi sziklás gerincen legjellemzőbb fajtái a kocsánytalan tölgy és ugyanitt nagyon jó állapotú bükkös-tölgyes társulásokat is találunk.

Utunk pihenőállomása a **Maróukai-réten (4. pihenőhely)** található: típusos irtásrét néhány hagyszálfával tarkítva. A bükkös erdőösszegekben végrehajtott vörösfenyő telepítések egyedei a legfelső ún. fátvolszintben találhatóak, a rét felső szegélyén a pihenőhely körül vörösfenyőket látunk. Szalánc fele haladva fokozatos-felújító vágás nagy területű végvágas láthatóak, illetve feltűnik Szaláncchuta, a milici irtásstelepülés, egykori üvegghuta látképe is. A **Kulcsár-réti, 3. számú pihenőhely** vékonyrudas bükkös állományban került elhelyezésre. Nagyszalánc felé közeledve a vadgesztenye fasor után következő 552. sz. főtutat a tanösvény nyomvonalán keresztülve **2. számú, Jóni-kút pihenőhely** máár a vár közelében található.

A Szalánci Vár-hegy tövében találjuk a **Nádas-tó (Trstinová jazero) Természeti Emléket**. Ez egy természet alakotta képződmény, összterülete 0,83 hektár. Alapvetően két tóból áll, az alsó tó részleges kitisztítása megtörtént. Jelenlős szerepe, mint kétlévelű élőhely, amelyek fajszáma egy élőhelyen belül egyedien magas. A hullók közül a legjelentősebbek a vízi-síklo, a lábatlan gyík. A növények közül a legjellemzőbbek a vízi és part menti társulások – a széles levelű gyékény, a keskenylevelű gyékény, a sárga nőszirm.

A **Szalánci Vár-hegy** a Szalánci-hegység egyik nyulványa Szalánc falva fölé magasodva. A **Szalánci Vár-hegy Természeti Rezervátum** 15,81 ha-on terül el. 1931-ben sorolták be a melegkedvelő flóra és fauna jelentős védelmet igénylő területei közé. Utunk Nagyszalánc (Slanec) köztségbe a Vár-hegy déli szegélyén folytatódik, majd a felújítás előtt álló kastélypark mellett jutunk el a főúthoz. A kastélypark különleges egyede a villámsújtotta mamutfenyő, védett fa. A tanösvény végpontja a szalánci (Slanec) Infocentrum és Falumúzeum.

Határon átnyúló naturparki együttműködés keretében kiadta: Füzér Község Önkormányzata H-3996 Füzér, Rakóczi u. 2. www.fuzer.hu és Nagyszalánc Község Önkormányzata (Obec Slanec) Hlavná 55/114, SK 044 17 Slanec www.slanec.sk

Támogatták: Magyarország-Szlovákia Határon Átnyúló Együttműködési Program 2007-2013

HUSK/0901/2.2.1/0112.

Fotók: Horváth Jenő, Vida Márta, Kontraszt Design Kft polgármestere

Szakértő: Dr. Nyári László

Műszaki szerkesztés: Kontraszt Design Kft

Megjelent: 5.000 péld-ban 2012

Partnerséget építünk

Európai Unió

Európai Regionális Fejlesztési Alap

Jelen kiadvány tartalmát nem feltétlenül tükrözi az Európai Unió hivatalos álláspontját.

Szalánci vár donjonja belülről

Szalánci Információs Központ és Múzeum

Légzés a szalánci vár felé

2. Jóni-kút

1. Szalánci Vár-hegy